

Programrapport

Programmets namn: Förskolläroprogrammet	Ladokkod: LGFÖR21v
Antal högskolepoäng: 210 hp	Årskull LGFÖR21v Skövde
Programansvarig: Camilla Carlsson	

Svarsfrekvens: 69 % (20 av 29). Tre påminnelser är skickade. Enkäten genomfördes genom Sunet Survey och består av 20 frågor (kommentarsfält finns till samtliga frågor) varav 3 frågor helt bygger på frisvar.

Underlag som har beaktats: Kursrapporter, minnesanteckningar från programråd, lärarresurser, studentgruppens genomströmning och avhopp.

Genomströmning

Enligt den statistik som denna rapport skall grunda sig på så var 58 studenter registrerade i Skövde vid terminsstart våren 2021 och 29 studenter registrerade på sista kursen våren 2024. Av dessa tog 14 studenter examen. Värt att notera är att siffran som anger antal registrerade vid programstart inte är samma som de som sedan faktiskt går programmet. Redan första terminen var det 8 avbrott och 1 uppehåll, mer om avbrott och uppehåll nedan. Vidare behöver vi också *notera att med examen här avses de studenter som under perioden har en utfärdad examen som är relaterad till kurspaketeringen och där utfärdandedatum faller inom terminen*. Det är vanligt förekommande att studenter har justeringar att göra på sitt examensarbete innan det blir godkänt och därefter tar även dessa studenter ut sin examen. De studenterna finns dock inte medräknade i den statistiken, vilket är viktigt att notera. Det kan därför se ut som det är få studenter som tar examen. Det förekommer också att studenter har några poäng som saknas i tidigare kurser, när dessa är utförda så tar även de examen. Dessa studenter räknas heller inte in här. Det var 27 studenter som skrev examensarbete, varav 17 betyg G samt 10 betyg VG.

Studieavbrott och uppehåll

Avbrotten sker mest i början av programmet. De avbrott som görs i början av programmet, skulle kunna bero på att studenterna helt enkelt är osäkra på sitt studieval. Det var totalt 9 studenter som hade antingen avbrott, uppehåll eller bortfall i studierna redan i första terminen och 20 studenter under andra terminen. Det är fler än tidigare terminer och en bidragande orsak till detta skulle kunna vara att denna kull startade sin utbildning på distans pga Covid-19. Kanske blev det inte riktigt så som de hade tänkt...

Förkunskapskraven blir fler och kraven ökar allt eftersom i programmet, och alla når inte upp till dessa, vilket också är en orsak till att antalet studenter blir färre ju längre in i programmet de kommer. Mellan termin 3 och 4 ser vi också ett avvikande gällande studentantal. Här tappar vi studenter, i detta fall 11 avhopp, 1 avbrott och 1 uppehåll. För att registreras till termin 4 krävs att hela termin 1 och 2 samt all VFU är avklarade. Vi har diskuterat våra förkunskapskrav tillsammans med FOU-nämnden, men de liksom vi anser att de är bra och bidrar till en god kvalitet.

I samband med att underlag för programrapporter har tagits fram så har vi noterat att många avhopp tycks ske tidigt i utbildningen. Med anledning av det gavs vårterminen 2023 ett uppdrag till en adjunkt på lärarprogrammen, att per telefon kontakta förstaårsstudenter för att ta reda på orsaker till studieavbrott i lärarutbildningarna. Om vi får veta orsaken så har vi lättare att förebygga ev avhopp, så syftet med denna insats var att öka kvarvaron och genomströmningen. Orsaker till avhopp visade sig vara av varierade slag, bla; brist på intresse, flytt till annan ort, svårt med pendling, osäkerhet kring studieval, hög andel undervisning på distans och via zoom, sociala aspekter t. ex svårt knyta kontakter, allt för intensivt och stor skillnad från gymnasiestudier, ekonomiska orsaker, jobberbjudanden. Det som framkommer är framför allt andra orsaker än att det skulle bero på för svåra studier.

När denna kull startade sin utbildning hade vi nyligen fört in nya regler gällande begränsning av antalet examinationstillfällen, vilka angavs till 5 för varje kurs. Detta infördes för att minska administration och i hopp om att studenterna tar tag i examinationer och försöker få dem klara i tid. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG). För att informera om det, lägger vi ut anslag till studenterna 1 ggr/termin där vi påminner om förkunskapskrav och hur de 5 examinationstillfällena är fördelade under 1,5 år och att det är viktigt att studenterna har god framförhållning i sina studier. Vi arbetar med att bli tydligare med att informera om varför vi har förkunskapskrav och att dessa finns för att de behövs och att det finns en progression i utbildningen. Vi ger även information om det vid kursintroduktioner. Förkunskapskraven finns publicerade i varje kursyta på Canvas samt i kursplanerna på kurs- och programtorget på hb.se. Vi har dock tagit bort dessa regler igen inför ht-24, eftersom vi ser att det skapat svårigheter för en del studenter och den administrativa delen har inte minskat utan snarare ökat pga att det varit svårt att hålla uppsikt över antalet genomförda examinationstillfällen.

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

I programvärderingen finns en fråga som handlar om studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet under utbildningen. Här anges att 35% svarar stämmer helt och 65% stämmer ganska bra.

Studenterna har haft möjlighet att engagera sig i programråd och utbildningsutskott där studentkåren har representation, dock har ingen av studenterna i denna kull engagerat sig här.

Programråd: Studentkullen har inte haft någon studentrepresentant med i programrådet. Det var svårare att rekrytera studenter under pandemin, då det naturliga fysiska mötet uteblev. Under programkullens studietid har vi i rådet haft 8 möten och behandlat nedanstående områden, till varje möte har vi bjudit in en representant från högskolan respektive kommunens förskolor som berättat kring ”temaområdet” vi haft fokus på vid mötet. Innehållspunkter har varit: VFU och övningsförskolor; bedömning och kartläggning av barn i förskolan; hållbar utveckling, interkulturalitet; alumner; interaktiva rummet; presentation av ett pågående projekt inom förskollärarytbildningen ”Education has to be a risky business”; kön, sexualitet, identitet och relationer samt föräldrasamverkan; digitala lärverktyg i förskolan.

Innehåll från programråden tar vi med vidare för diskussion i programutvecklingsgruppen. Bland annat har frågan om att låta våra VFU-student få mer utrymme för självständighet förts vidare. Vi har diskuterat ett tidigare koncept där studenten i en senare VFU-period hade en självständig vecka, under vilken studenten tog över VFU-handledarens arbetsuppgifter. Det finns i nuläget en osäkerhet hos VFU-handledare kring hur mycket ansvar studenten får ta och studenter upplever att de inte får chansen till självständigt agerande. Det kan handla om samverkan med vårdnadshavare och konfliktlösning mellan barn. I dessa situationer är VFU-handledare och arbetslag många gånger steget före och går in och tar över när studenterna försöker agera självständigt. Vi har inte fattat beslut kring en självständig vecka, utan i stället valt att uppmuntra VFU-handledare att hålla sig lite mer i bakgrunden och släppa fram studenterna under hela VFU-perioden och tänka utifrån att studenterna i stort sett skulle kunna vara deras kollegor. Något vi också diskuterat, i så väl programråd som i programutvecklingsgruppen, är att studenterna under sin VFU behöver få ökad insikt i förskollärares utvidgade ansvar och det kollegiala samspelet. Vi har utifrån det reviderat våra kursplaner och fört in kursmål kring VFU som examinerar utifrån den aspekten. En successiv övergång till övningsförskolor pågår och i Skövde har den processen kommit i gång.

Vid tillfället då vi bjöd in alumner till programrådet så lyssnade vi in vad de nu yrkesverksamma fd studenterna anser krävs av en förskollärare när denna är färdigutbildad och får en anställning. Alumnerna berättade om upplevelsen att gå från student till förskollärare, vi diskuterade förskollärarytbildningens kvalitet och innehåll i relation till förskollärares uppdrag och förutsättningar i verksamheten i relation till förskollärares uppdrag. Alumnerna ansåg att utbildningen är bra och ger dem goda förutsättningar och kunskaper och de känner sig rustade för att möta uppdraget efter utbildningen. De hade önskat att de haft mer kunskaper i konflikthantering och ledarskap i utbildningen, samt inom specialpedagogik. Konflikthantering och ledarskap är områden vi lagt in mer undervisning i och som aktuell studentgrupp fått ta del av främst i termin 5, 6 och 7. Det som alumnerna

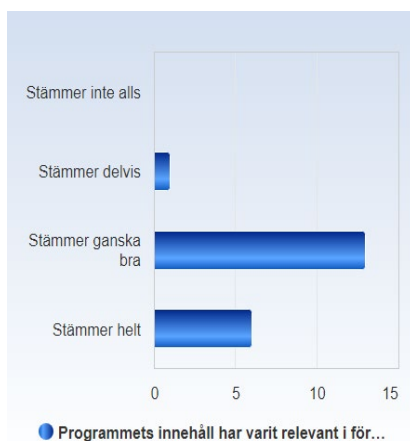
förde fram gällande ytterligare kunskaper i ovanstående ämnen, överensstämmer med det som framkommer i kursvärderingarna (mer om det skrivs senare i denna rapport).

Kursvärdering: Efter varje kurs genomförs en kursvärdering i enkätform som sammanställs i en kursrapport. Dessa kursrapporter har även beaktats i denna programrapport. I kurser över 15 hp genomförs även en mittkursvärdering, antingen i enkätform eller via gemensam träff med studenterna. Kursrapporterna publiceras på Canvasytan till studenterna och vi lärare finner dem också på en gemensam Canvasyta för just kursrapporter. Programrapporter publiceras på kurs- och programtorget, så de finns tillgängliga för de nya programstudenterna.

Utöver kursvärderingar och mittkursvärdering så finns givetvis möjlighet för studenterna att löpande under kursernas gång föra fram synpunkter till kursansvariga och lärarlag, vilket studenterna gör. Svarsfrekvensen på kursvärderingar har ökat, liksom vid programvärderingar. Det är ett resultat av att vi skickar ut påminnelser och vid kursintroduktionen ge exempel på vad tidigare studenter har haft för önskemål i kursen, såväl på innehåll som på upplägg. På så vis ser studenterna att deras åsikter kommer till användning. I denna programvärdering har 69 % besvarat enkätfrågorna, vilket är en hög svarsfrekvens.

Kursplanering: Studenterna bjuds också alltid in till kursplanering några veckor innan kursstart. Här finns möjlighet för studenterna att komma med synpunkter inför kommande kurs, vilket nyttjats av flera studenter, men tyvärr kommer inte alla till dessa tillfällen. Flera kursansvariga har kursplaneringen via zoom för att nå ut fler studenter.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Programmets *innehåll* har varit relevant i förhållande till utbildningsmålen. Här anger 30 % stämmer helt, 65 % stämmer ganska bra och 5% delvis.

Något som lyfts fram som styrkor är att flera lärare berättat och kopplat kursinnehåll till egna erfarenheter från tidigare arbete i förskolan. Det uppskattas av studenterna. Något annat som framträder är att teori och praktik varvas under utbildningen. Citat från studenternas kommentarer i enkäten redovisas i kursivering nedan.

”Styrkan i utbildningen är också att utbildningen sker teoretiskt och praktiskt ur flera perspektiv”.

Programmets *innehåll* har varit relevant i förhållande till utbildningsmålen

Det framträder också en önskan om mer praktiskt i utbildningen och mer VFU. De få metoder som de fått med sig uppskattas. Upplevelsen studenterna har är att vissa delar är allt för teoretiska och på en för hög och avancerad nivå. Vi har flera praktiska inslag som workshops och laborationer, men detta är också något som ibland väljs bort av studenter, om det inte anges att det är "obligatoriskt". Det är samma dilemma nationellt, studenter väljer bort icke obligatoriska moment och när de sedan slutar sin utbildning blir de varse att de saknar det. Hur skall vi inspirera och motivera studenterna att komma till undervisningen, det är en fråga vi ständigt arbetar med. Det finns kommentarer från studenter som anser att en del upprepning förekommer och att utbildningen skulle kunna kortas ner.

"Borde gå att korta ner utbildning till 3 år istället, då jag har upplevt att det många dagar bara varit en föreläsning eller något seminarie på en hel vecka".

"Mycket upprepning, särskilt kring estetiska lärprocesser... mer av konflikthantering/specialpedagogik eftersom det är en så viktig del av dagens förskoleverksamhet!!"

Viss upprepning anser vi lärare behövs för att sätta nya områden och innehåll i ett sammanhang.

Studenterna anser att undervisningsformerna varit bra och varierande. Nedanstående tabell visar svarsfördelningen kring frågan om **undervisningsformerna i programmets kurser har stämt väl överens med utbildningsmålen och hjälpt studenterna i måluppfyllelsen.**

Stämmer delvis	3 (15,0%)
Stämmer ganska bra	10 (50,0%)
Stämmer helt	7 (35,0%)

Variation av undervisningsaktiviteter likväl som variationen av examinationer är något som uppskattas och flera anger att det är en varierad och lustfylld utbildning.

"många examinationsformer, vilket gör att det troligen finns någon form som passar alla"

Som tidigare nämnts så fick denna studentkull påbörja sin utbildning på distans pga Covid-19, men redan i termin 2 började vi kunna lägga in några platsförlagda undervisningstillfällen igen. Efter pandemin har viss undervisning fortsatt att ske via zoom och blivit en del av undervisningen. Zoomundervisning har också bidragit till att vi kunnat genomföra viss undervisning mellan våra två förskolläroprogram tillsammans. Undervisning som vi anser fungerar bra på distans/zoom är kursplanering med studenter, handledning och föreläsningar. Många studenter ser en fördel med att viss undervisning ibland bedrivs via zoom och att vissa föreläsningar finns att ta del av i inspelad form.

"Distans är grymt skönt och man kan lägga upp dagarna så de passar en själv". "Programmets styrka är att balansera undervisning på plats och undervisning på distans".

Vi har ett pågående arbete i programutvecklingsgruppen där vi ser över innehåll, progression och överlappningar mellan kurser. Vid våra programutvecklingsmöten har lärarlag fått

presentera sina kurser. En kurs i taget och vi har på så vis fått en bättre förståelse och kunskap för kurserna i programmet, vilket är en förutsättning för att få en fin progression. Exempelvis granskade vi matematikprogressionen under höstterminen-21 och några justeringar gjordes kring litteratur, undervisningsform och examination, vilket har gagnat studenterna positivt. Att arbeta för en god progression är en ständig process och en översyn kring matematiken gjordes igen vt-24. Vi behöver nu också se över progressionen i estetiska lärprocesser (vilket är ett arbete som påbörjats när denna rapport skrivs), vi ser att progressionen och innehållet blivit lidande pga att lärare för de estetiska ämnena slutat och vi har istället behövt nyttja externa lärare. Det har dessvärre medfört negativa konsekvenser kring kontinuitet och helhet och påverkat denna studentkull negativt. Kursvärderingen främst i termin 6 visar att de praktiska workshops inte gett studenterna tillräckligt stöd. Vi ser ett tydligt samband här eftersom det tidigare fungerat bra, nu ser vi att vi tappat progressionen och viktigt innehåll som studenterna behöver få med sig. Något annat vi identifierat är att observationsuppgiften i termin 2, som är en del i den vetenskapliga progressionen, är för omfattande och kommer för tidigt i utbildningen. Det är något vi kunnat läsa återkommande i kursens kursvärderingar. Vi anser att observationsrapporten har en viktig funktion i den vetenskapliga progressionen i utbildningen, men inför ht-24 kommer den att revideras.

Vi har också noterat att vi som undervisar ofta ser progressionen tydligt, men vi behöver bli bättre på att benämna, visa och poängtera det för att studenterna också skall märka av den. I programmet har vi också ett antal lokala mål som handlar om inkludering, hållbar utveckling, estetiska lärprocesser, inkludering, digitala verktyg och informationssökning. Dessa mål beaktas i kurserna och en progression finns. I programvärderingen anges nedanstående svar gällande frågan om de **ser kontinuitet och progression mellan kurserna i programmet:**

Stämmer delvis	3 (15,0%)
Stämmer ganska bra	8 (40,0%)
Stämmer helt	9 (45,0%)

Den första kursen UVK1 hade nyligen gjorts om inför vt-21 och kursrapporten visar att studenterna över lag var nöjd med kursen, men fortfarande saknade de tillhörigheten till förskolläraryrket, då de ansåg att mycket handlade om grundskolan (förskolläraryrketerna samläste denna kurs med samtliga läraryrketerna). Värt att notera är att studenterna är helt nya och för flertalet är högskolestudier helt nytt och det är därför mycket för dem att få grepp om under den första terminen. De fick även extra stöd och handledning i akademiskt skrivande men insatserna bidrog inte till önskad effekt.

Vi har alltså sett ett behov av att ytterligare förändra termin 1 (UVK1) så att studenterna tidigare känner en tillhörighet till sin programgrupp och tidigt får en inblick i vad förskolläraryrket innebär. Vi har arbetat vidare med kursrevidering och när denna studentkull startade termin 6 (ht-23), så hade vi just fått klart en reviderad kursplan för UVK1 med en programspecifik kurs för förskollärare 15 hp, därefter följer 15 hp UVK1:2 som är programgemensam med de övriga lärutbildningarna. Vi ser att det blivit mycket bättre

och vi har nu även till programstarten ht-24 gjort ytterligare förändringar i den programspecifika kursplanen för att minska ner på antalet examinationer och också göra om innehållet en del. Vilken effekt detta förändringsarbete får, kommer vi att se framöver.

Synpunkter på litteraturen finns, både i kursrapporter och i denna programvärdering, som handlar om att vissa källor inte nyttjats och att det ibland endast är få sidor som skall läsas i viss litteratur. Här kommer vi framöver att i stället bistå med utdrag/kopior från litteraturen, där det är möjligt enligt kopieringsavtalet. Vi är medvetna om att det är mycket litteratur och har under det senaste året försökt att reducera mängden kurslitteratur. Vi vill dock ha både en bredd och ett djup. De flesta kommentarer visar att kurslitteraturen är relevant och bra: *”Bra program med kurser som är relevanta och som har bra kurslitteratur”*

”Jag har fått en bred kunskap. Framförallt är det bra att ha erfarenhet av kurslitteratur och forskning för att fortsätta att läsa in sig på olika områden”.

Från ht-24 kommer all kurslitteratur inte att anges i kursplanen utan tillhandahållas via lärplattformen Canvas. Då finns en större möjlighet för kursansvarig att på ett smidigt sätt revidera och ändra allt eftersom. På frågan om **kurslitteratur och annat material på programmet som helhet har varit till stöd för mitt lärande**, svarar studenterna enligt nedan:

Stämmer delvis	2 (10,0%)
Stämmer ganska bra	9 (45,0%)
Stämmer helt	9 (45,0%)

Det är en ständig fråga för oss lärare hur vi får engagerade studenter med eget driv och motivation till sina studier. Utbildningen handlar inte om att ”beta av högskolepoäng”, utan att ta till sig de kunskaper, färdigheter, värderingsförmågor och förhållningssätt som krävs för att bli en kompetent förskollärare, som klarar de påfrestningar och utmaningar som de kommer möta i sin profession. Under ht-21 till vt-23 pågick ett projekt ”Riskfylld utbildning” från ”rektors strategiska medel” hos oss på förskollärarytbildningen. Vi skall försöka att fortsätta sprida dessa tankar och arbeta vidare med oss själva i vår lärarroll och vår undervisning. Syftet med projektet var att arbeta för att få studenterna att ta mer eget ansvar och våga lita till sin egen förmåga. Fokus riktas i detta fall på oss lärare och vårt förhållningssätt och bemötande, som påverkar undervisningen vi ger och de examinationsuppgifter vi designar. Frågeställningar vi arbetat med var tex: Hur skapar vi en undervisningsmiljö där studenterna vågar utmana och utmanas, där det finns högt i tak och utrymme att ta egna initiativ, vara kreativ och ta eget ansvar? Viktiga frågor som vi ständigt behöver arbeta med. Projektledaren för projektet har slutat hos oss, men vi behöver ändå jobba med projektets utgångspunkter och tänka på vårt förhållningssätt och bemötande till våra studenter.

Majoriteten av studenterna anser att studierna kräver ungefär 30-40 h/vecka, vilket nedanstående enkätsvar visar på frågan ”hur mycket tid som ägnats åt studierna inom programmet”.

0-20 h/v	1 (5,0%)
21-30h/v	5 (25,0%)
30-40 h/v	11 (55,0%)
över 40h/v	3 (15,0%)

Studenterna går en högskoleutbildning och krav på tal och skrift är viktigt i den framtida professionen. I så gott som samtliga kursplaner finns kursmål som rör just detta, vilket vi anser är ett viktigt kursmål. Studenterna har fått stöd under sin utbildning inom området på många olika sätt. Studenterna har haft något som vi kallar Talverkstäder i termin 1, som främst fokuserar på att tala och sedan har de haft ett kontinuerligt stöd i att skriva akademiskt. Vid revideringen av termin 1 satte vi in handledning kring akademiskt skrivande och det finns även språkverkstan som studenter kan vända sig till för att få stöd. Vi upplever dock inte att de studenter som är i behov av det extra stödet, tar vara på det stöd de kan få i tillräckligt hög grad. Det vi ser är att vi bland annat behöver bli bättre på att följa upp det arbete vi gör i termin 1. Där lägger vi grunden till studenternas fortsatta tal- och skrivförmåga. Högskolan har ett fint stöd som erbjuds till behövande studenter, bland annat så presenterar studentcentrum sig för alla nya programstudenter och visar vad de erbjuder studenterna t.ex i form av riktat pedagogiskt stöd för de studenter som är i behov av läs- och skrivstöd samt till studenter med funktionsnedsättning.

Forskningsanknytning i programmet

På grund av övergång till tidsredovisningsprogrammet Retendo, så har uppgifter om resurser inte kunnat tagits fram till denna rapport. Hur stor andel adjunkter, lektorer och doktorander, professorer och docenter som undervisat i programmet finns det därför inga uppgifter om.

Relevant forskning, forskningsprojekt och resultat av dessa presenteras till studenterna främst vid föreläsningar, men också vid seminarier och workshops. Både nationell och internationell forskning lyfts i utbildningen. I programmet har vi doktorander som är i en pågående forskningsprocess samt adjunkter som på olika sätt deltar i forskningsprojekt utifrån sin kompetens. Programmet forskningsanknyts också genom kurslitteratur, avhandlingar och vetenskapliga artiklar inom de olika områden och ämnen som ingår i programmet. Vi har successivt fört in och använt oss mer av vetenskapliga artiklar i stället för eller som ett komplement till böcker. I kursplaner från ht-24 återfinns den kompletta listan över obligatorisk kurslitteratur som bilaga i stället för i kursplanen som tidigare. Det ger oss mer frihet och möjlighet att uppdatera med nya forskningsartiklar och ger en större hållbarhet i kursplanen. En vetenskaplig progression finns i programmet från termin 1 till termin 7, när det gäller forskning, vetenskapliga metoder och kritiskt tänkande. Studenterna får praktiskt tillämpa olika forskningsmetoder och lära sig att söka, läsa, analysera och

presentera vetenskapliga artiklar och slutligen visa på praktisk tillämpning i sitt examensarbete. *”Vissa saker har känts lite onödiga och hade önskat att lägga den tiden på annat, väldigt mycket forskning och liknande i de sista kurserna”*. Det stämmer gott, eftersom de två sista kurserna fokuserar på vetenskapliga metoder och examensarbete. I programvärderingen framkommer att studenterna upplever att det är svårt att hinna med att skriva examensarbetet och önskemål om samsyn hos handledarna vid handledningen önskas.

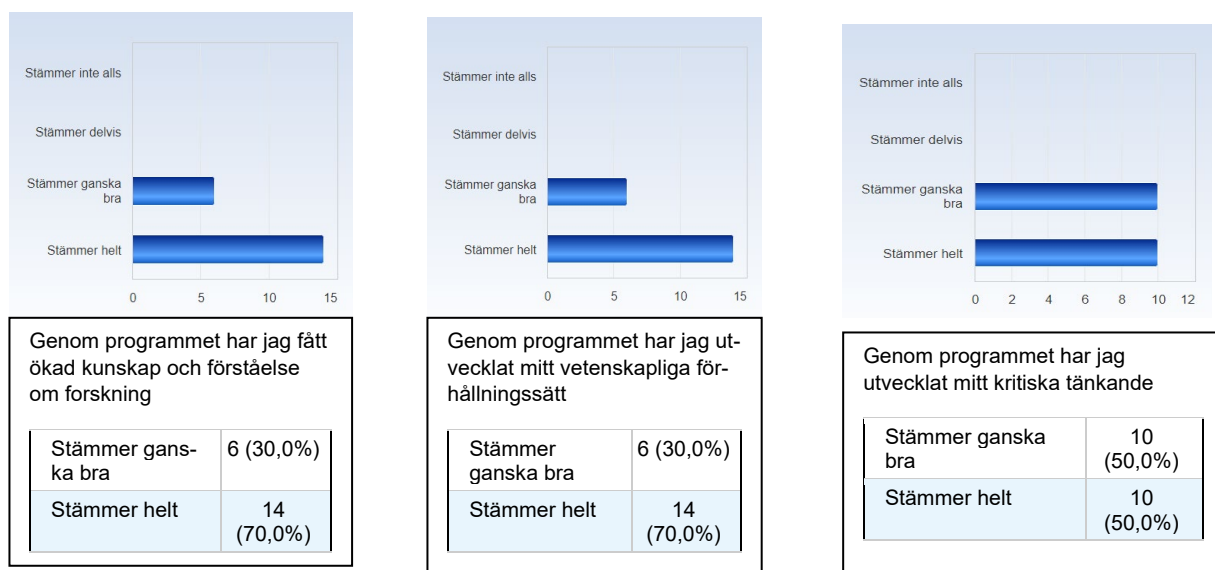
”Det har till exempel skiljt sig väldigt mycket mellan handledarna i examensarbetet när det gäller hur de ser på det och hur de bedömer. Jättesvårt att då veta vad man ska förhålla sig till om inte alla verkar ha samma direktiv”.

”Vid handledning och examination fick man olika synpunkter kring hur examensarbete ska ser ut och vad det ska innehålla. Kanske det bättre från början om alla lärare pratar med varandra innan vi studenter får handledning så att alla lärare säger samma saker och inte olika saker”.

”I examensarbetes kursen hade jag uppskattat mer sammanpratade handledare där handledarna arbetar mer likt”.

Det framkommer även till viss del i kursrapporten och där anges som en åtgärd att ge kontinuerlig information till studenter gällande att det är skillnader i rollen som handledare och som examinerare och att framöver fortsätta att försöka lägga dagarna i början på veckan så att studenter får tid att färdigställa arbetet i så stor utsträckning som möjligt.

Nedanstående diagram illustrerar **fördelning av svar kring forskning, vetenskapligt förhållningssätt och kritiskt tänkande**.

Programmets resurser och hur dessa har använts

Övergången till Retendo har även påverkat statistikframställningen av lärtimmar. Till denna rapport finns därför inget underlag som visar hur många lärarledda timmar studentkullen fått under sin utbildning. Vanligtvis ligger det på ca 3000h, vilket ger 21h/vecka (inräknat allt dvs undervisning, examinationer, bedömning etc).

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Studenterna anger att de känner sig **redo att undervisa barn 0-5 år**, efter genomgången utbildning. Svarsfördelning enligt nedan:

Stämmer ganska bra	9 (45,0%)
Stämmer helt	11 (55,0%)

Ovanstående svar tyder på att innehållet i utbildningen har gett de kunskaper, färdigheter och värderingar som de anser sig behöva. Det finns dock innehåll som studenter önskat att de fått mer kunskaper inom. Här framträder främst en önskan om mer specialpedagogik. I kursvärderingar från kursen Specialpedagogiska perspektiv i termin 5, framkommer även detta, varje termin, år efter år, att studenterna upplever specialpedagogik som högst relevant men för lite tid till det i utbildningen. Mer kunskaper och innehåll önskas också ledarskap, konflikthantering, vårdnadshavarkontakt, utvecklingssamtal, musik. Det som efterfrågas är själva "huret"- hur man skall göra rent praktiskt. Detta framgår även i kursvärderingar och i citat:

"Hade önskat mer specialpedagogik och mer praktiska och konkreta exempel och förslag på hur man kan arbeta"

"Hade gärna sett mer fokus på specialpedagogiken. Upplevdes skevt att ägna en hel termin åt naturvetenskap i förhållande till bara en kort kurs med specialpedagogik".

Studenterna lyfter fram vikten av VFU i utbildningen. Den verksamhetsförlagda utbildningen integreras i programmet, vilket vi ser som en positiv del.

VFU går hand i hand med den högskoleförlagda, teoretiska utbildningen, vilket fungerar bra och ger möjlighet för studenten att direkt kunna koppla teorin i aktuell kurs till praktiken. Det är också något som studenterna lyfter fram som styrkor i programmet och som tidigare nämnts samt att några önskar mer VFU. Samtidigt finns synpunkter på handledarnas roll och att VFU påverkas i allra högsta grad av hur handledarna är och vilken handledare studenten får.

”Endel VFU-handledare är under alla kritik, där man som student ifrågasätter om det är så här verklighetens ser ut. Det skulle vara bra om Högskolan på något sätt kan granska VFU-handledares kompetens och lämplighet att ta emot studenter”.

I programvärderingen fördelas studenternas svar enligt nedan vid frågan om **VFU gett dem ett gott stöd i utbildningen för professionsutvecklingen:**

Stämmer delvis	4 (20,0%)
Stämmer ganska bra	3 (15,0%)
Stämmer helt	13 (65,0%)

Även kursvärderingarna visar att VFU är uppskattat och ett bra sätt att lära. I kommentarerna finns önskemål om att få mer och längre VFU-perioder för att kunna bygga relationer och se mer helheter i verksamheten. Vi har valt att ha kortare VFU-perioder till förmån för att få in det i varje termin i stället för längre perioder och få tillfällen. Det var även något som UKÄ såg som positivt vid granskningen 2018, där de lyfte just den fina röda tråden där studenterna får kontinuerligt väva samman HFU och VFU under terminerna. Vi har arbetat för att få VFU-målen och progressionen tydligare, så att de skall vara enklare för VFU-handledare och student att förstå innebörden i dessa. Här har vi utarbetat bedömningsunderlag med betygskriterier. Genom att vi arbetat med dessa frågor såväl i programråd som i programutvecklingsgrupp har vi fått inblick från olika håll och på så sätt ökat kvalitén. Vid uppföljning och diskussion i programutvecklingsgruppen framkommer att det arbetet utfört i syfte att förbättra VFU-mål och bedömningsunderlag har gett positiva effekter för både lärare, VFU-handledare och studenter.

Under Coronapandemin ersatts VFU-dagarna av digitala träffar och vi märkt en ökad närvaro bland VFU-handledarna vilket är mycket positivt. Vi har därför fortsatt med dessa digitala träffar, vilket också varit en önskan från handledarna.

Nedanstående svar visar att majoriteten av studenterna (40%) anger svarsalternativ stämmer helt på frågan som rör om **utbildningen uppfyllde de förväntningar de hade när de startade programmet**. 35% anger svarsalternativ stämmer ganska bra och 25% stämmer delvis.

Stämmer delvis	5 (25,0%)
Stämmer ganska bra	7 (35,0%)
Stämmer helt	8 (40,0%)

Sammanfattningsvis är det positiva och fina omdömen kring utbildningen. Ett axplock visar exempel på detta:

”Duktiga lärare som engagerar sig och har mycket erfarenheter av förskolan!”

”Stor variation, mycket bra och intressanta föreläsningar.”

"Utbildningen har utvecklat mig som person något enormt åt det positiva hållet! Har varit över mina förväntningar och väldigt underhållande och givande! Tack !"

"Jättenöjd. Kommer sakna alla intressanta föreläsningar och workshops. Bra lärare överlag, och några som gett det där lilla extra."

"Mycket bra utbildning och rekommenderar den verkligen!"

"Väldig bra utbildning. Kommer rekommendera den till de som vill läsa till förskollärare."

Utvecklingsområden och eventuella förslag till förändringar

- Eftersom vi till hösten -24 kommer att ha neddragningar i kursbudget så kommer vi att behöva göra förändringar i så gott som samtliga av våra kurser. Det kan ses både positivt och negativt. Det medför en ordentlig genomlysning av utbildningen och samtliga kursplaner har reviderats. Det blir ett utvecklingsarbete att se det kärnfulla och lyfta fram det i relation till utbildningsmålen. Vi har till exempel sett att vi kunnat minska antalet kursmål och reviderat i innehåll, utan att det kommer bli sämre kvalitet. Neddragningarna bottnar i en sämre budget pga för få sökande till våra utbildningar. Hur vi får fler studenter att söka till programmet, det är en stor utmaning och ett nationellt problem.
- Vi bör framöver fundera över hur vi kan möta studenternas önskemål om mer kunskaper i främst specialpedagogik och konflikthantering. I båda dessa kurser upplever studenterna att det blir intensivt med mycket innehåll på kort tid. Utifrån ovan nämnda inbesparingar så kommer kurserna inte att utökas, men för att få ett kursinnehåll som stämmer mer överens med kursernas högskolepoäng (7,5hp), så blir kursplanerna reviderade och innehåll och examinationer kommer att reduceras till ht-24. Denna förändring kommer därmed överensstämma med kursvärderingarna och bidra till att det förhoppningsvis blir mindre intensivt.
- Observationsuppgiften i termin 2 är inför ht-24 omarbetad och kommer istället att tillsammans med VFU-portfolio utgöra en examination "VFU-portfolio med vetenskaplig fördjupning". Vi får prova och utvärdera.
- Estetik är en viktig del för barns utveckling och lärande i förskoleåldern och också ett av våra lokala mål. Vi behöver beakta dessa ämnen och låta dem träda fram mer i utbildningen.
- Vi behöver fortsätta att arbeta med att öka studentinflytandet och få ännu fler studenter som svarar på kurs- och programvärderingar.
- Vi behöver ständigt arbeta med progressionen i utbildningen och hålla det som en aktiv punkt vid våra programutvecklingsmöten.
- Fortsätta att sprida tankar från projektet "Riskfylld utbildning", så det får spridning i lärarlaget. Utvecklingsprojektet handlar om att utveckla bemötande och förhållningssätt hos oss lärare och vår undervisning för att därigenom få fler reflekterande studenter som vågar tro på sina kunskaper och förmågor.

- I syfte att få en större samsyn i handledningen av examensarbete kommer två träffar för handledarna att införas, för diskussion under pågående handledning. Vi får sedan utvärdera och se effekten av det.
- Vi ser över möjligheten att placera VFU-veckorna i termin 5 i en följd, så studenterna får mer sammanhängande VFU.
- Vi skall arbeta för att behålla våra studenter i utbildningen, så samtliga som startar sin utbildning också tar examen. För att öka kvarvaron och genomströmningen skulle studenter som har få avklarade poäng kunna kontaktas i god tid. På så vis kan vi kanske försöka få tillbaka studenten till studierna igen och det kan påverka positivt om studenterna känner att det finns engagemang och intresse från oss lärare gällande att de fullföljer sin utbildning. Önskvärt hade varit att någon lärare hade en sådan uppsökande roll till dessa studenter, vilket inte finns i nuläget.

// Programansvarig Camilla Carlsson